

Byla C-219/22**Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį****Gavimo data:**

2022 m. kovo 28 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Rayonen sad Nesebur* (Bulgarija)**Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2022 m. kovo 25 d.

Baudžiamoji byla, iškelta:

QS

Pagrindinės bylos dalykas

Baudžiamoji byla, iškelta Rumunijos Respublikos piliečiui QS dėl *Nakazatelen kodeks* (Baudžiamasis kodeksas, Bulgarija, toliau – NK) 343b straipsnio 1 dalyje numatytos nusikalstamos veikos, kurią šis padarė Bulgarijoje probacijos laikotarpiu; probacija jam buvo skirta ankstesniu apkaltinamuoju nuosprendžiu, kuriuo jis dėl nusikalstamos veikos pagal Rumunijoje taikomo Baudžiamojo kodekso 336 straipsnio 1 dalį buvo nuteistas laisvės atėmimo bausme, jos vykdymą atidedant dvejiems metams.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Sąjungos teisės aiškinimas, SESV 267 straipsnis

Prejudicinis klausimas

Ar 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose 3 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad ją pažeidžia tokia nacionalinės teisės norma, kaip antai NK 68 straipsnio 1 dalis, siejama su NK 8 straipsnio 2 dalimi, kurioje numatyta, kad nacionalinis teismas, gavęs prašymą vykdyti bausmę, ankstesniu apkaltinamuoju nuosprendžiu

skirtą kitos valstybės narės teismo, šiuo tikslu nurodydamas vykdyti bausmę gali keisti šios bausmės vykdymo tvarką?

Europos Sąjungos teisės aktai ir jurisprudencija

2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose: 1–3 straipsniai

2021 m. balandžio 15 d. sprendimas byloje C-221/19, ECLI:EU:C:2021:278

2017 m. rugsėjo 21 d. sprendimas byloje C-171/16, ECLI:EU:C:2017:710

2018 m. liepos 5 d. sprendimas byloje C-390/16, ECLI:EU:C:2018:532

Nacionalinės teisės aktai

NK: 8, 66, 68 ir 343b straipsniai

Nakazatelno-protsesualen kodeks (Baudžiamojo proceso kodeksas, Bulgarija, toliau – NPK): 306, 381, 382 ir 383 straipsniai

Bulgarijos Respublikos *Varhoven kasatsionen sad* (Aukščiausiasis Kasacinis Teismas, toliau – VKS) sprendimai: 2019 m. sausio 2 d. VKS III baudžiamųjų bylų skyriaus sprendimas 2018 m. baudžiamojoje byloje ir 2021 m. vasario 26 d. VKS II baudžiamųjų bylų skyriaus sprendimas 2020 m. baudžiamojoje byloje

Bylos aplinkybių ir proceso santrauka

- 1 Turdos teismas 2019 m. balandžio 3 d. nuosprendžiu, kurį 2019 m. birželio 24 d. įsiteisėjusiu sprendimu galutinai patvirtino Klužo apeliacinis teismas, 2018 m. byloje Rumunijos Respublikos pilietį QS (gyv. Sibiu, Rumunijos Respublika, nevedęs, studentas) dėl nusikalstamos veikos pagal Rumunijos Baudžiamojo kodekso 336 straipsnio 1 dalį nuteisė vienu metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausme, jos vykdymą atidedant lygtinai, ir skyrė dvejų metų probacijos laikotarpį.
- 2 Probacijos laikotarpiu, 2020 m. rugsėjo 1 d., QS Bulgarijos Respublikoje padarė NK 343b straipsnio 1 dalyje numatytą nusikalstamą veiką. 2020 m. rugsėjo 1 d. apie 2.04 val. netoli Nesebero miesto stadiono jis, važiuodamas atostogų komplekso „Slanchev Bryag“ kryptimi, neblaivus vairavo „Dacia“ markės lengvąjį automobilį: „Dräger Alcotest 7510“ matuokliu jam buvo nustatyta daugiau nei 1,2 promilės alkoholio koncentracija kraujyje – 2,29 (du kablelis dvidešimt devynios) promilės. 2022 m. kovo 9 d. įsiteisėjusia *Rayonen sad Nesebur* (Nesebero apylinkės teismas) nutartimi dėl leidimo [pažeidėjui ir prokuratūrai] sudaryti susitarimą 2021 m. baudžiamojoje byloje, kurioje gali būti pareikšti kaltinimai, dėl šios nusikalstamos veikos QS buvo skirtos šios bausmės:

3 mėnesių laisvės atėmimo bausmė, kurią pagal *Zakon za izpalnenie na nakazaniata i zadarzhaneto pod strazha* (Bausmių vykdymo ir suėmimo įstatymas, toliau – ZINZS) 57 straipsnio 1 dalies 3 punktą iš pradžių reikia atlikti bendrosiomis sąlygomis, 150 Bulgarijos levų (BGN) dydžio bauda ir teisės vairuoti atėmimas 12 mėnesių pagal NK 343d straipsnį, siejamą su 343b straipsnio 1 dalimi ir 37 straipsnio 1 dalies 7 punktu.

- 3 *Rayonna prokuratura Burgas* (Burgaso apylinkės prokuratūra) Nesebero regioninio skyriaus atstovas, remdamasis NK 68 straipsnio 1 dalimi, prašė įvykdyti vienu metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmę, kuri buvo skirta Klužo apeliacinio teismo baudžiamojoje byloje, nes veika, kurią *Rayonen sad Nesebur* nagrinėja 2021 m. byloje, buvo padaryta probacijos laikotarpiu, kuri nustatė Klužo apeliacinis teismas.

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvų santrauka

- 4 Dėl toliau nurodytų priežasčių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra reikšmingas sprendimui pagrindinėje byloje priimti.
- 5 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatiniame sprendime 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose yra apibrėžtas principas, kad reikia nustatyti sąlygas, kuriomis valstybėje narėje nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje prieš tam tikrą asmenį atsižvelgiama į ankstesnius kitose valstybėse narėse dėl to paties asmens priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius dėl kitų veikų. Minėtame pamatiniame sprendime įtvirtinti principai į Bulgarijos teisę buvo perkelti NK 8 straipsnio 2 dalimi. Pagal šią dalį į įsiteisėjusį kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje priimtą apkaltinamąjį nuosprendį dėl veikos, kuri pagal Bulgarijos baudžiamąjį kodeksą laikoma nusikalstama veika, atsižvelgiama bet kurioje baudžiamojoje byloje, iškeltoje Bulgarijos Respublikoje tam pačiam asmeniui.
- 6 Pagal pamatinio sprendimo 3 straipsnio 1 dalį kiekviena valstybė narė užtikrina, kad baudžiamojoje byloje prieš tam tikrą asmenį į ankstesnius kitose valstybėse narėse dėl to paties asmens priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius dėl kitų faktų, apie kuriuos buvo gauta informacija pagal taikomus dokumentus dėl tarpusavio teisinės pagalbos arba keitimosi informacija apie teistumą, būtų atsižvelgta tokia apimtimi, kokia atsižvelgiama į ankstesnius nacionalinius apkaltinamuosius nuosprendžius, ir kad jiems būtų priskirtos teisinės pasekmės, lygiavertės toms, kurios pagal nacionalinę teisę priskiriamos ankstesniems nacionaliniams apkaltinamiesiems nuosprendžiams. Pamatinio sprendimo 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad atsižvelgimo į ankstesnius kitose valstybėse narėse priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, kaip numatyta 1 dalyje, pasekmės negali būti ankstesnių apkaltinamųjų nuosprendžių ir visų su jų

vykdymu susijusių sprendimų užprotestavimas, panaikinimas ar peržiūrėjimas naują bylą nagrinėjančioje valstybėje.

- 7 Pamatinio sprendimo 3 straipsnio 3 dalį Europos Sąjungos Teisingumo Teismas yra išaiškinęs keliuose sprendimuose. 2021 m. balandžio 15 d. sprendime byloje C-221/19 jis nusprendė, kad 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose 3 straipsnio 3 dalis, siejama su šio pamatinio sprendimo 14 konstatuojamąja dalimi, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją leidžiama priimti bendrą nuosprendį, apimantį ne tik vieną ar kelias bausmes, anksčiau skirtas suinteresuotajam asmeniui valstybėje narėje, kurioje priimamas šis bendras nuosprendis, bet taip pat vieną ar kelias bausmes, skirtas jam kitoje valstybėje narėje ir remiantis Pamatiniu sprendimu 2008/909, iš dalies pakeistu Pamatiniu sprendimu 2009/299, vykdomas pirmojoje valstybėje narėje, jeigu priimant šį bendrą nuosprendį dėl kitoje valstybėje priimtų nuosprendžių laikomasi šio pamatinio sprendimo 8 straipsnio 2–4 dalyse, 17 straipsnio 2 dalyje ir 19 straipsnyje įtvirtintų sąlygų ir ribų.
- 8 2018 m. liepos 5 d. sprendime byloje C-390/16 Teisingumo Teismas nusprendė, kad 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose, siejamą su SESV 82 straipsniu, reikia aiškinti taip, kad pagal jį draudžiama, jog valstybėje narėje asmeniui iškėlus naują baudžiamąją bylą, kurią nagrinėjant norima atsižvelgti į kitos valstybės narės teismo galutinį apkaltinamąjį nuosprendį, anksčiau priimtą tam pačiam asmeniui dėl skirtingų veikų, šis nuosprendis pirmosios valstybės narės teismų pirmiausia būtų pripažintas pagal specialią pripažinimo procedūrą, kaip antai nagrinėjama šioje byloje.
- 9 Pagal 2017 m. rugsėjo 21 d. sprendimo byloje C-171/16 rezoliucinės dalies 3 punktą Pamatinio sprendimo 2008/675 3 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją draudžiamas nacionalinės teisės aktas, kuriame numatyta, jog nacionalinis teismas, kuriam buvo pateiktas prašymas vykdymo tikslais skirti subendrintą laisvės atėmimo bausmę atsižvelgiant, be kita ko, į kitos valstybės narės teismo paskelbtame ankstesniame apkaltinamajame nuosprendyje skirtą laisvės atėmimo bausmę, tuo tikslu pakeičia pastarosios bausmės vykdymo tvarką.
- 10 Iš minėtojo pamatinio sprendimo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimų, kuriuose aiškinamos jo nuostatos, galima daryti išvadą, kad valstybė narė, kurioje buvo pradėta nauja baudžiamoji byla, pirmiausia turi atsižvelgti į apkaltinamąjį nuosprendį kitoje valstybėje narėje; procedūros nuosprendžio vykdymui pradėti taikyti nebūtina. Tokios pat aplinkybės susiklostė ir pagrindinėje byloje, nes apkaltinamasis nuosprendis Rumunijoje buvo priimtas pirmiau nei apkaltinamasis nuosprendis Bulgarijoje. Iš nustatyta tvarka (naudojantis savitarpio pagalbos teisiniais instrumentais) gauto 2019 m. balandžio 3 d. Turdos teismo nuosprendžio, kurį 2019 m. birželio 24 d. įsiteisėjusiu sprendimu galutinai patvirtino Klužo apeliacinis teismas, matyti, kad nuteistajam

dėl nusikalstamos veikos pagal Rumunijoje galiojančio Baudžiamojo kodekso 336 straipsnio 1 dalį buvo skirta vienų metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmė, kurios vykdymas buvo atidėtas lygtinai, nustatant dvejų metų probacijos laikotarpį (iki 2021 m. birželio 24 d.). Remiantis ikiteisminio tyrimo duomenimis, gautais pasinaudojus teisine pagalba, buvo nustatyta, kad nusikalstama veika pagal Rumunijoje galiojančio Baudžiamojo kodekso 336 straipsnio 1 dalį atitinka nusikalstamą veiką pagal Bulgarijos Respublikos NK 343b straipsnio 1 dalį – motorinės transporto priemonės vairavimas apsvaigus nuo alkoholio. Probacijos laikotarpiu (2020 m. rugsėjo 1 d.) asmuo Bulgarijos Respublikoje padarė NK 343b straipsnio 1 dalyje numatytą nusikalstamą veiką. Todėl 2022 m. kovo 9 d. įsiteisėjusia nutartimi dėl leidimo [pažeidėjui ir prokuratūrai] sudaryti susitarimą jam buvo skirta trijų mėnesių laisvės atėmimo bausmė, kuri pagal ZINZS 57 straipsnio 1 dalies 3 punktą iš pradžių turėjo būti atliekama bendrosiomis sąlygomis. Tokiems atvejams NK 68 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad jeigu nuteistasis probacijos laikotarpiu padaro dar vieną tyčinę nusikalstamą veiką, dėl kurios gali būti iškelta baudžiamoji byla ir dėl kurios jam skiriama laisvės atėmimo bausmė, jis turi atlikti ir lygtinai atidėtą laisvės atėmimo bausmę, net jeigu apkaltinamasis nuosprendis priimamas pasibaigus šiam laikotarpiui.

- 11 Darytina išvada, kad pagal NK 68 straipsnio 1 dalį įvykdytos visos sąlygos Klužo apeliacinio teismo skirtai vienų metų ir šešių mėnesių laisvės atėmimo bausmei vykdyti: nuteistasis dar nepasibaigus probacijos laikotarpiui (t. y. iki 2021 m. birželio 24 d.) padarė dar vieną tyčinę nusikalstamą veiką (2020 m. rugsėjo 1 d., pagal Bulgarijos Respublikos NK 68 straipsnio 1 dalį), dėl kurios gali būti iškelta baudžiamoji byla, todėl jam buvo skirta (trijų mėnesių) laisvės atėmimo bausmė. Kita vertus, Pamatinio sprendimo 2008/675/TVR 3 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad atsizvelgimo į ankstesnius kitose valstybėse narėse priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius, kaip numatyta 1 dalyje, pasekmės negali būti ankstesnių apkaltinamųjų nuosprendžių ir visų su jų vykdymu susijusių sprendimų užprotestavimas, panaikinimas ar peržiūrėjimas naują bylą nagrinėjančioje valstybėje narėje.
- 12 Iš to išplaukia, kad, viena vertus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal NK 68 straipsnio 1 dalį, siejamą su 8 straipsnio 2 dalimi, privalo atsizvelgti į pasekmes ir vykdyti ankstesnį Rumunijos teismo apkaltinamąjį nuosprendį. Kita vertus, pamatinio sprendimo 3 straipsnio 3 dalyje reikalaujama, kad sprendimas bausmės vykdymo sumetimais nebūtų peržiūrimas. Kadangi nagrinėjamu atveju kalbama ne apie įprastą peržiūrą, o pagal NK 68 straipsnio 1 dalį apie įstatyme nustatytą pareigą vykdyti bausmę (t. y. teismas privalo laikytis NK 68 straipsnio 1 dalyje numatytų sąlygų ir ne savo nuožiūra peržiūri ankstesnį apkaltinamąjį nuosprendį, kurio vykdymas buvo tam tikram laikotarpiui atidėtas) ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismas kol kas nėra nagrinėjęs atvejų, susijusių su pamatinio sprendimo 3 straipsnio 3 dalies ir NK 68 straipsnio 1 dalies (ar kitų teisės sistemų panašių nuostatų) santykiu, reikalingas minėtųjų normų išaiškinimas. Taip yra, nes pagal pamatinį sprendimą peržiūra bausmės vykdymo sumetimais yra draudžiama, ir Teisingumo Teismas tai yra patvirtinęs. Vis dėlto šie sprendimai skiriasi nuo nagrinėjamo atvejo (pavyzdžiui, nuo faktinių

aplinkybių byloje C-171/16, kurioje sprendimas buvo priimtas 2017 m. rugsėjo 21 d., pripažįstant, kad nustatant subendrintą laisvės atėmimo bausmę yra draudžiama keisti kitoje valstybėje narėje skirtos bausmės vykdymo tvarką). Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas atvejis yra kitokio pobūdžio, nes bausmės vykdymo būdas keičiamas ne Bulgarijos teismo diskrecija, o yra Bulgarijoje galiojančios privalomos teisės normos – NK 68 straipsnio 1 dalies – pasekmė; pagal šią normą teismas negali priimti sprendimo savo nuožiūra, o, esant įvykdytoms visoms sąlygoms (kaip yra nagrinėjamu atveju), privalo vykdyti bausmę, kurios vykdymas buvo lygtinai atidėtas skiriant atitinkamą probacijos laikotarpį.

- 13 Bulgarijos teismų praktikoje apie šį klausimą buvo tik užsiminta. 2019 m. sausio 2 d. nuosprendyje 2018 m. baudžiamojoje byloje [VKS] III baudžiamųjų bylų skyrius paaiškino, kad užsienio valstybės teismo apkaltinamojo nuosprendžio nepripažinimas yra kliūtis tik galimybei vykdyti bausmę Bulgarijoje. Tačiau tai nėra kliūtis atsižvelgti į jo antrines pasekmes, kurios pagal įstatymą ir teismų praktiką yra šios: veikos kvalifikavimas naujoje baudžiamojoje byloje, NK 23–25 straipsnių nuostatų taikymas; galimybė atidėti lygtinai arba **vykdyti bausmę remiantis NK 68 straipsniu**, įvertinimas, ar yra sunkinančių aplinkybių, ar egzistuoja rizika, kad asmuo slapstysis arba nusikals pakartotinai, ir pan. 2021 m. vasario 26 d. nuosprendyje 2020 m. baudžiamojoje byloje VKS II baudžiamųjų bylų skyrius nurodė, kad [NK] 8 straipsnio 2 dalies nuostata Bulgarijos teisė suderinama su Tarybos pamatiniu sprendimu 2008/675/TVR ir kad ši nuostata taikoma atsižvelgiant į kitoje valstybėje narėje priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius to paties asmens atžvilgiu, bet dėl kitų veikų (3 straipsnio 1 dalis), pavyzdžiui, taikant NK 23 ir 25 straipsnius. Tačiau nuorodos šiuose nuosprendžiuose pateikiamos tik kaip pavyzdžiai, o atitinkamos kolegijos nenagrinėjo NK 68 straipsnio 1 dalies taikymo.